

**UCHWAŁA NR XXXIV/265/2013
RADY GMINY WIELGIE**

z dnia 4 grudnia 2013 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2014.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 594 ze zmianami), art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 ze zmianami) oraz art. 10 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 r. poz. 124 ze zmianami) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2014 stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Przyjmuje się preliminarz wydatków wg zadań określonych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2014 stanowiący załącznik Nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza Wójtowi Gminy.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2014 r. i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy.

Przewodniczący Rady Gminy

Halina Sztyпка

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2014.

Rozdział 1. Postanowienia ogólne

Problemy używania i nadużywania substancji uzależniających zajmują szczególne miejsce wśród problemów społecznych i społeczno - zdrowotnych.

Uzależnienia są jednym z największych zagrożeń współczesności. Przyczyn upatrywać należy, między innymi w gwałtownych przemianach, jakie zaszły w ostatnich latach. Wzrost bezrobocia spowodował pogorszenie się sytuacji ekonomicznej polskiego społeczeństwa. Zmiany kulturowe doprowadziły do erozji systemu wartości etycznych i norm moralnych a to pociągnęło za sobą lawinowy wzrost osób sięgających po środki psychoaktywne. To właśnie szukanie coraz to nowszych sposobów, ułatwiających rozwiązywanie życiowych problemów oraz rozładowywanie napięcia, doprowadziło do występowania uzależnień na tak szeroką skalę. Alkoholizm, czy narkomania dotyczą bowiem wszystkich grup społecznych, bez względu na region, wiek, wykształcenie i status finansowy. Uzależnienia dotyczą wszystkich obszarów naszego życia. W ostatnim czasie obserwujemy gwałtowny wzrost liczby osób uzależnionych wśród dzieci i młodzieży. Młodzi ludzie, szczególnie u progu dorastania podejmują wiele różnorodnych, niekiedy zupełnie nowych dla nich zachowań, są podatni na różne „nowinki” – często szkodliwe dla ich zdrowia. Na przykład zaczynają eksperymentować z używkami. Nie jest więc przypadkiem, że coraz bardziej popularne staje się pojęcie „epidemii uzależnień”, która stanowi zagrożenie dla całej społeczności.

Zjawiska uzależnień mają przemożny wpływ na bezpieczeństwo społeczne oraz na stan zdrowia i relacje międzyludzkie, dlatego tak ważne jest rozwiązywanie problemów z nimi związanych i zapobieganie im.

Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i o przeciwdziałaniu narkomanii nakładają na samorząd gminy szereg obowiązków w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i tych związanych z narkomanią wśród mieszkańców gminy. Obie te ustawy dają jednocześnie ogromną szansę, aby rozwiązywać zarówno te już istniejące jak i pojawiające się z coraz większym nasileniem problemy alkoholowe, narkotykowe i tytoniowe, a nade wszystko zapobiegać im właśnie na najniższym szczeblu administracji tj. w samorządach gminnych poprzez realizację takich zadań, jak m.in.:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem, współuzależnionych, dla rodzin osób uzależnionych oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w szczególności dla dzieci i młodzieży.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń pozarządowych i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Realizację tych zadań inicjuje, powoływana przez Wójta Gminy Wielgie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Co roku opracowuje ona Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Program ten dostosowany jest do specyfiki uzależnień występujących w gminie Wielgie oraz uwzględnia lokalne możliwości jego realizacji: prawne, administracyjne, ekonomiczne. Dotychczasowe doświadczenia wskazują na konieczność realizacji programu przy współudziale osób, instytucji, organizacji zajmujących się kulturą, edukacją, pomocą społeczną, sportem,

rekreacją, wychowaniem w trzeźwości, leczeniem osób uzależnionych i kreujących inne działania, szczególnie w zakresie pracy z dziećmi i młodzieżą.

Podstawę opracowania niniejszego programu stanowią:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.,
- Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2014 roku.

Program na 2014 rok opracowany dla gminy Wielgie zgodnie z w/w ustawami reguluje prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień, działań ukierunkowanych na osoby uzależnione od alkoholu, narkotyków, członków ich rodzin oraz rodziny, w których występuje przemoc domowa. Wszelkie działania w tym zakresie mają nie tylko umocowania ustawowe, ale przede wszystkim stanowią świadome działania samorządu na rzecz dobra społeczności lokalnej. Jest on przyjęty przez Radę Gminy Wielgie, która uznaje problemy wynikające z picia alkoholu i używania narkotyków za jedno z ważniejszych problemów społecznych.

Rozdział 2.

Podstawowe problemy

Spośród licznych problemów społecznych, jakie występują w naszym kraju, problemy związane z uzależnieniami mają szczególne znaczenie. Mimo tego trudno jest zdefiniować uzależnienie jako problem społeczny. Żeby oddać znaczenie tego zjawiska warto odwołać się do etymologii angielskiego odpowiednika słowa „nałóg” – addiction. Słowo to w Starożytnym Rzymie określało człowieka oddanego decyzją sądu w niewolę wierzycielowi w zamian za znaczne długi, których nie mógł spłacić. Był to zatem stan ubezwłasnowolnienia, utraty wolności.

Jeśli relacja człowieka do danego przedmiotu, substancji czy działania jest potrzebą której trudno się oprzeć czy wręcz przymusem staje się uzależnieniem. Niemal każda relacja może stać się uzależnieniem, czyli zniewoleniem. Należy pamiętać, że mogą zaistnieć sprzyjające okoliczności i warunki, jednak zawsze uzależnienie zależy od konkretnego człowieka, nie powstaje wbrew jego woli. Uzależnienie sprawia, że człowiek podlega uwarunkowaniom, które ograniczają jego zdolność do podejmowania racjonalnych decyzji, ułatwia ono człowiekowi życie w świecie wypaczonych wartości. Szerokie możliwości sytuacji, w których może pojawić się uzależnienie, jak i znaczny wpływ okoliczności sprzyjających powstawaniu nałogu powoduje, że istnieje duża różnorodność uzależnień oraz wiele ich przyczyn.

Przyczyny uzależnień można pogrupować w sposób następujący:

przyczyny biopsychiczne - zaburzenia emocjonalne i związana z nimi podatność na uzależnienia, zaburzony rozwój osobowości, nadpobudliwość psychiczna, brak odporności na stres, choroby somatyczne i psychiczne, nerwice, uszkodzenia mózgu, podatność na uzależnienia, zaburzenia w funkcjonowaniu układu nerwowego

przyczyny psychospołeczne - zaburzone oddziaływanie środowiska rodzinnego i szkolno - wychowawczego, spowodowane brakiem lub niedostatecznym zaspokojeniem określonych potrzeb jednostki, różnorodne niepowodzenia w życiu (w sferze zawodowej lub osobistej), wycofanie się jednostki w świat iluzji - w ten sposób jednostka chce uciec przed sytuacją życiową, która jest dla niej stresująca, bolesna i której nie akceptuje

przyczyny kulturowe - określona moda, potrzeba odniesienia sukcesu, zbyt mała ilość rozrywek, brak atrakcyjnych zajęć, ogólna dostępność środków odurzających, sprzeciw wobec obowiązującym i społecznie akceptowanym systemom norm i wartości, chęć zaspokojenia określonych potrzeb, brak celów i perspektyw.

Uzależnienia głęboko zaburzają świadomość i wolność człowieka, niszcząc go we wszystkich sferach jego człowieczeństwa i jego aktywności. Prowadzą do degradacji życia psychicznego, duchowego, moralnego i religijnego. Powodują powolną utratę wolności i odpowiedzialności. Zaburzają więzi międzyludzkie oraz uniemożliwiają normalne funkcjonowanie w rodzinie i społeczeństwie. Uzależnienia pociągają za sobą różnego rodzaju zagrożenia:

fizyczne - niekorzystny wpływ na zdrowie; może być to wpływ bezpośredni (np. nieprawidłowe funkcjonowanie układu krążenia, pokarmowego, oddechowego, nerwowego) lub pośredni (uzależnienia mogą powodować złą dietę, zaprzestanie dbania o siebie, czego konsekwencją może być stan chorobowy)

psychologiczne - nałóg staje się najważniejszym elementem życia, w wyniku czego na dalszy plan schodzą codzienne czynności oraz cele życiowe; uzależnienie może powodować niską samoocenę, obniżenie samokontroli oraz brak zaufania do samego siebie

pedagogiczne - można wyróżnić tu skutki rodzinne (zakłócenie prawidłowego funkcjonowania rodziny, zaburzenia w obszarze ról i funkcji pełnionych w rodzinie, przemoc w rodzinie), kryminologiczne (uzależnienia mogą być źródłem przestępczości); występuje tu czynnik wiktymizacji - jednostki uzależnione są w większym stopniu narażone na działania przestępcze skierowane przeciwko nim

społeczne - konsekwencją uzależnień może być utrata pracy, dochodów, oszczędności, wydatki na leczenie odwykowe, zniszczenie związków międzyludzkich i więzi interpersonalnych, zwiążanie się z grupami przestępczymi, agresja i przemoc.

Do najbardziej znanych uzależnień należą: alkoholizm, narkomania, uzależnienia od papierosów, telewizji lub Internetu, seksuolizm czy też zakupoholizm. Wszystkie te uzależnienia są o tyle groźne o ile osłabiają człowieka w jego prawidłowym funkcjonowaniu społecznym. W miarę rozwoju uzależnienia pojawia się wiele destrukcyjnych objawów: depresja, poczucie winy, często rozpad związku, osamotnienie, utrata zainteresowań, problemy finansowe, utrata zdrowia itp. Osoba uzależniona odczuwa strach przed objawami odstawienia środka lub zaprzestania działań, stąd też towarzyszy jej lęk związany z ewentualnym wyczerpaniem możliwości kontynuacji. Osoba taka - świadoma pojawiającego się czy istniejącego uzależnienia - próbuje przekonać siebie i otoczenie, że tak nie jest, że nie jest to stan uzależnienia, co jest ewidentnym oszukiwaniem siebie. Stan psychiczny uzależnionego ulega pogorszeniu wobec faktu zauważenia przymusowego charakteru uzależnienia. Osoba uzależniona uświadamia sobie najczęściej w późniejszej fazie, negatywny charakter działań i skutki, ale postępujące osłabienie woli utrudnia lub uniemożliwia porzucenie nałogu.

W naszym kraju problemy związane z alkoholem i narkomanią mają szczególne znaczenie. Wynika to głównie z faktu, iż dotyczą one różnych sfer naszego życia i powodują różnego rodzaju szkody (społeczne, zdrowotne, ekonomiczne) zarówno te wymierne, związane choćby z opieką zdrowotną, wypadkami drogowymi czy przestępczością, jak i te niewymierne jakim są cierpienie i ból. Należy zdawać sobie sprawę z tego, że problemy te dotyczą zarówno kraju, społeczności lokalnej, jak i konkretnej rodziny. Niestety coraz częściej dotyczą ludzi młodych. Problem uzależnień wśród dzieci i młodzieży jest z roku na rok coraz bardziej powszechny. Do najbardziej rozpowszechnionych środków uzależniających należą alkohol, palenie tytoniu, a od ostatniej dekady XX w. także narkotyki i inne środki chemiczne. Choć edukuje się młode społeczeństwo na temat zgubności picia, palenia i narkotyzowania się, choć stosuje się różne zakazy i nakazy coraz więcej i to coraz młodszych ludzi sięga po ten „zakazany owoc„. Powody picia alkoholu czy zażywania narkotyków są różne. Spożywanie alkoholu przez dzieci jest przede wszystkim wynikiem naśladowania ludzi dorosłych i ich obyczajów. Dzieci obserwują i wyciągają wnioski z faktu, że alkohol pije się przy każdej okazji. Zaczynają więc same próbować. Po narkotyki młodzież pierwszy raz sięga z ciekawości, dla szpanu przed innymi rówieśnikami, czasami szukają kolejnych nowości, których chcieliby spróbować. Powodami sięgania po używki są również trudna sytuacja w rodzinie, nędza spowodowana bezrobociem i bezradnością rodziców, problemy z nauką w szkole, czy też zawód miłosny. Coraz częściej jest to również zbyt duża ilość wolnego czasu, którego młody człowiek nie umie wykorzystać lub nie ma takiej możliwości. Bywa tak, najczęściej w mniejszych miejscowościach, gdzie niewiele jest miejsc w których młodzież może spędzać czas wolny. Młodzi ludzie szukają więc wrażeń pod miejscowymi sklepami, na przystankach autobusowych, a alkohol, papierosy i narkotyki stają się niekiedy elementem ich stylu życia. Często sięgają po substancje odurzające nie zdając sobie sprawy, jakie spustoszenie sięgają w ich organizmie. W okresie zainteresowania środkami uzależniającymi ważna rola przypada rodzinie i szkole, gdzie młody człowiek spędza większość czasu i spotyka ludzi którym stara się przypodobać. To właśnie rodzice i pedagodzy powinni umiejętnie przekazywać podstawowa wiedzę na ten temat.

Alkoholizm (choroba alkoholowa, uzależnienie od alkoholu, toksykomania alkoholowa) to zaburzenie polegające na utracie kontroli nad ilością spożywanego alkoholu. Spożywanie zazwyczaj w dużych dawkach alkoholu przez alkoholika jest spowodowane przymusem o charakterze psychicznym i somatycznym, i nie podlega jego woli, jednak możliwe jest jego powstrzymanie i utrzymanie abstynencji. Mechanizm powstawania uzależnienia ma bezpośredni związek z nadużywaniem alkoholu. Najczęściej uzależnieni od alkoholu są mężczyźni, jednak coraz częściej pod wpływem licznych stresów i frustracji, do kieliszka zaglądną kobiety i młodzież. Problem zwykle zaczyna się od niewinnego piwa lub lampki wina. Czasem trudno uchwycić moment w którym traci się kontrolę nad piciem i popada w nałóg.

Narkomania to zażywanie środków chemicznych w celu osiągnięcia stanu odurzenia, charakteryzujące się wewnętrznym przymusem. Narkomania może mieć charakter medyczny lub społeczno - kulturowy. W ustawie dotyczącej zapobiegania narkomanii możemy przeczytać, że narkomania to okresowe lub ciągle zażywanie środków odurzających, psychotropowych lub zastępczych, które może prowadzić do trwałego uzależnienia się od tych środków. Środki odurzające (lub psychotropowe) to wszelkie specyfiki naturalne lub sztuczne, które w określony sposób działają na układ nerwowy, a ich lista jest ustalana przez Ministerstwo Zdrowia. Natomiast środki zastępcze to wszelkie substancje zażywane w zastępstwie środków odurzających.

Uzależnienie należy uznać za element patologii społecznej w naszym kraju. Problemów tych nie można rozpatrywać w oderwaniu od innych problemów społecznych. Usuwanie przyczyn uzależnienia jest możliwe tylko i wyłącznie z równoległym uzdrawianiem całego życia społecznego. Propagowane działania zmierzające do walki z uzależnieniami wspierane są przez działania na rzecz promocji zdrowia. Obok przekazywania wiedzy na temat przyczyn uzależnienia i jego skutków coraz bardziej istotną rolę odgrywa: kształtowanie prawidłowych postaw, pomoc w kształtowaniu adekwatnego obrazu własnej osoby i dostrzegania osobistych możliwości rozwojowych, uczenie radzenia sobie w sytuacjach trudnych i konfliktowych, tworzenia systemu odniesień wartości, który pozwala realizować to, co się uznaje za najważniejsze. Skuteczna profilaktyka polega bowiem na takim wychowaniu, które pozwala na odróżnianie tego, co rozwija, od tego, co deprecjonuje, aby budować umiejętność kierowania własnym życiem w sposób świadomy i odpowiedzialny.

W perspektywie powyższych rozwiązań profilaktyka uzależnień polega nie tylko na promowaniu zdrowia fizycznego i psychicznego, lecz także, a nawet przede wszystkim na poprawieniu jakości więzi międzyosobowych, oraz pogłębianiu etycznej wrażliwości młodego człowieka i jego najbliższego środowiska rodzinnego, rówieśniczego, szkolnego i społeczno - kulturowego.

Rada Gminy Wielgie świadoma zagrożeń, jakie niesie spożywanie napojów alkoholowych i substancji psychoaktywnych oraz uwzględniając trzeźwość, jako niezbędny warunek moralnego i materialnego dobra gminy, podejmuje działania z zakresu profilaktyki uzależnień. Termin „profilaktyka” rozumiany jest jako „działanie i środki stosowane w celu zapobiegania chorobom. Ogólnie: stosowanie różnych środków zapobiegawczych w celu niedopuszczenia do wypadków, uszkodzeń, katastrof itp.” (*Mały Słownik Języka Polskiego*, 1997).

Profilaktyka to proces, który wspiera prawidłowy rozwój i zdrowe życie przez zapewnienie ludziom pomocy potrzebnej im w konfrontacji ze złożonymi, stresującymi warunkami życia a w efekcie umożliwienie im osiągnięcia subiektywnie satysfakcjonującego, społecznie akceptowanego życia.

Działania profilaktyczne, w celu dokonania zmian w życiu jednostki, muszą obejmować całe środowisko społeczne, w którym dana jednostka otrzymuje konieczne wsparcie w rozwoju. Powinny być skoncentrowane zarówno na jednostce, jak i na społeczeństwie, gdyż system społeczny dostarcza społecznej struktury, która gwarantuje prawidłowe życie jednostek.

Cele działań profilaktycznych:

- rozpowszechnianie prawdziwych i rzetelnych informacji o zjawisku, którego profilaktyka dotyczy,
- kształtowanie świadomych wzorców konsumpcyjnych,
- kształtowanie umiejętności intrapersonalnych, a w szczególności samoświadomości, samooceny, samodyscypliny,
- rozwijanie umiejętności interpersonalnych, a w szczególności empatii, współpracy, komunikowania się, oraz rozwiązywania konfliktów,
- rozwijanie umiejętności podejmowania decyzji, rozwiązywania problemów oraz wybierania pozytywnych stylów życia,
- rozwijanie związków ze środowiskiem – rodzinnym, społecznym, lokalnym, oraz poczucie odpowiedzialności za funkcjonowanie tych grup społecznych,
- kształtowanie reguł prawnych i publicznych, tak, aby były zgodne z ludzkimi potrzebami, wspierały konstruktywny rozwój i pozytywny styl życia,
- umożliwienie wczesnego rozpoznawania, diagnozowania zagrożeń oraz rozwijania strategii.

Działania profilaktyczne mogą być podejmowane na trzech poziomach:

profilaktyka pierwszorzędowa – obejmuje działania mające na celu promocję zdrowia oraz zapobieganie pojawianiu się problemów związanych z dysfunkcyjnym stylem życia.

profilaktyka drugorzędowa – ma na celu wyłonienie osób przejawiających pierwsze objawy zaburzeń, pomaganie im w zrozumieniu istoty problemu i wycofanie się z dysfunkcji.

profilaktyka trzeciorzędowa – rozumiana jest jako interwencja po zakończeniu pomocy terapeutycznej.

Niezależnie od poziomu profilaktyki możemy stosować różne strategie działania. Są to:

programy informacyjne – których celem jest dostarczanie rzetelnych i adekwatnych informacji o istniejących zagrożeniach i możliwościach zabezpieczenia się przed nimi.

programy edukacyjne – mają na celu rozwój umiejętności intra i interpersonalnych, a szczególnie umiejętności komunikowania się, odmawiania w sytuacji nacisku, radzenia sobie z przykrymi emocjami, relaksacji.

programy alternatywne – ich celem jest pomoc w zaspokojeniu ważnych potrzeb oraz osiąganie satysfakcji życiowej poprzez angażowanie się w działalność sportową, artystyczną, społeczną.

programy interwencyjne – celem tych działań jest pomoc osobom mającym trudności w identyfikowaniu i rozwiązywaniu swoich problemów oraz wspieranie w sytuacjach kryzysowych.

programy zmniejszania szkód – przewidziane są głównie potrzeb profilaktyki trzeciorzędowej. Adresowane są do grup najwyższego ryzyka, wobec których zawiodła wczesna profilaktyka, interwencje, terapia i resocjalizacja.

Każdego roku coraz większa część społeczeństwa obejmowana jest działaniami z zakresu profilaktyki uzależnień. Mimo to obserwacja „życia codziennego”, doniesienia mass mediów, czy wyniki badań ankietowych ujawniają fakt, że ciągle rosną problemy alkoholowe i narkotykowe wśród ludzi, zwłaszcza młodych, maleje natomiast liczba abstynentów w wieku rozwojowym.

Rada Gminy w związku z występującymi problemami alkoholowymi i narkotykowymi przyjmuje następujące cele do realizacji w Gminnym Programie Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii :

1. Zmniejszanie zakresu uzależnień;
2. Zmniejszanie ilości i częstotliwości spożywania alkoholu i substancji psychoaktywnych przez mieszkańców gminy Wielgie, a w szczególności przez dzieci i młodzież;
3. Zmniejszanie ilości i rozmiarów tragizmu uzależnień oraz wynikających z niego zaburzeń życia rodzinnego (przemocy domowej, zaniedbań i całego szeregu nieprawidłowości związanych z dysfunkcją w rodzinie, a także niewydolnością wychowawczą tej rodziny);
4. Zmniejszanie rozmiarów uszkodzeń zdrowia spowodowanych nadużywaniem alkoholu i substancji psychoaktywnych;
5. Zmniejszanie ilości wypadków oraz strat ekonomicznych spowodowanych nietrzeźwością w miejscu pracy;
6. Zmniejszanie udziału nietrzeźwości wśród przyczyn naruszania prawa i porządku publicznego;
7. Promowanie wzorców zachowań propagujących trzeźwość i abstynencję;
8. Zmniejszanie negatywnych skutków długotrwałego stresu w rodzinie uzależnionej (dostęp do świetlic socjoterapeutycznych, środowiskowych, rozwój różnorodnych form pomocy psychospołecznej dla dzieci);
9. Tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji programu, kształtowanie nawyków trzeźwego, aktywnego i zdrowego spędzania czasu wolnego, bez nałogów.

Rozdział 3.

Diagnoza lokalnych problemów dotyczących uzależnień

Gmina Wielgie to gmina wiejska położona w środkowej części kraju, w południowo - wschodniej części województwa kujawsko - pomorskiego, w powiecie lipnowskim. Graniczą z nią takie gminy, jak: Fabianki, Tłuchowo, Lipno, Skępe i Dobrzyń nad Wisłą. Gmina Wielgie zajmuje powierzchnię 13382 ha. W jej skład wchodzi 32 miejscowości o charakterze rolniczym podzielone na 17 sołectw. Liczba mieszkańców na dzień 31.12.2012r. wynosiła 6877 osoby.

Siedziba władz gminy znajduje się we wsi Wielgie.

Na terenie gminy działają 3 Szkoły Podstawowe w Czarnem, Wielgiem, Zadusznikach, 1 Publiczne Gimnazjum w Wielgiem, 3 świetlice profilaktyczno – wychowawcze w Czarnem, Wielgiem i Zadusznikach oraz Ośrodek Kultury w Wielgiem. Znajdują się również 3 Kościoły parafialne w Czarnem, Wielgiem i Zadusznikach. Na terenie gminy działa również Dom Pomocy Społecznej w Nowej Wsi.

Posterunek Policji dla gminy Wielgie funkcjonuje w Dobrzyniu n/Wisłą.

Mieszkańcy gminy w swoim codziennym życiu zmagają się z licznymi problemami, z problemami które swoim zasięgiem obejmują coraz liczniejsze grupy ludzi i coraz młodsze pokolenie. Coraz częściej pojawiają się sytuacje kryzysowe, narasta destabilizacja, niepewność i napięcie społeczne. Wzrasta liczba mieszkańców żyjących w warunkach niezmiernie trudnych, ludzi bezrobotnych, opuszczonych, którzy uciekając od problemów codzienności sięgają po alkohol.

Wg badań prowadzonych w ramach Diagnozy lokalnych problemów społecznych triadę najbardziej palących problemów w gminie Wielgie stanowią współzależne od siebie zjawiska: tj. bezrobocie, alkoholizm oraz kryzys rodziny.

Mieszkańcy na pierwszym miejscu usytuowali bezrobocie, rozumiane jako zjawisko społeczne polegające na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów.

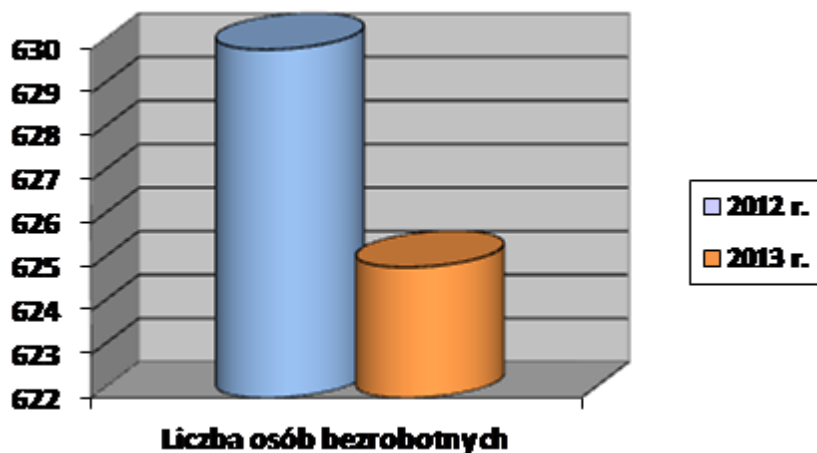
Rynek pracy to rodzaj rynku ekonomicznego, na którym z jednej strony znajdują się poszukujący pracy i ich oferty, a z drugiej strony przedsiębiorcy tworzący miejsca pracy i poszukujący siły roboczej. Jego podstawowa funkcja polega na dążeniu do równoważenia obu tych elementów. Na rynku pracy może występować stan równowagi, określane jako stan pełnego zatrudnienia. Może się on jednak charakteryzować brakiem równowagi w postaci bezrobocia.

Zła sytuacja na rynku pracy w całej Polsce ma niekorzystny wpływ również na stan bezrobocia w naszym województwie, powiecie, a co za tym idzie i w gminie.

Wg danych z Głównego Urzędu Statystycznego stopa bezrobocia, rozumiana jako iloraz bezrobotnych przez aktywnych zawodowo w danej kategorii ludności, na dzień 30 września 2013 roku w Polsce wynosiła 13,0%, w województwie kujawsko-pomorskim 17,5%, a w powiecie lipnowskim 27,3%.

Na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Lipnie na dzień 30 września 2013 r. odnotowano 6678 zarejestrowanych osób bezrobotnych, w tym 625 mieszkańców gminy Wielgie.

Porównanie bieżącego roku z ubiegłym ukazuje poniższy wykres, który przedstawia liczbę osób bezrobotnych z gminy Wielgie zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lipnie na dzień 30 września (dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Lipnie).

Bezrobocie jest zjawiskiem negatywnym dla osób nim dotkniętych. W skali masowej jest ogromnym ciężarem dla całej gospodarki kraju. W skali makroekonomicznej pociągają za sobą drenaż finansów publicznych na zasiłki i inne świadczenia socjalne oraz na programy przeciwdziałania bezrobociu. Powoduje zmniejszenie

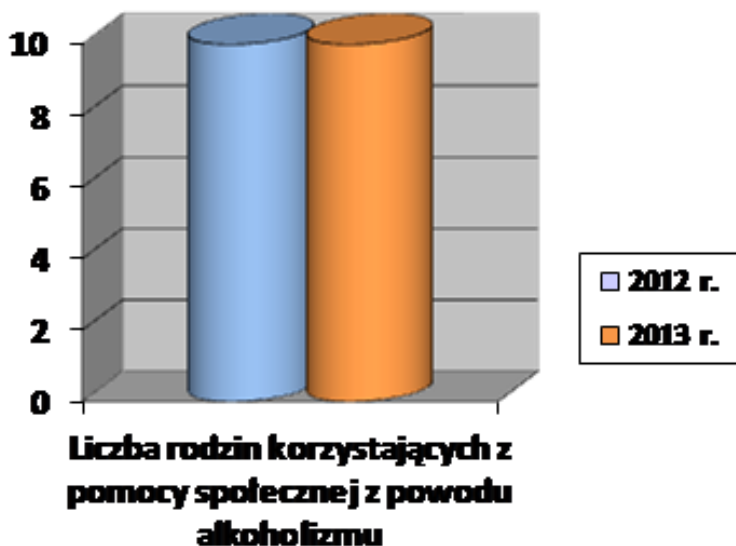
dochodów budżetowych państwa, ponieważ bezrobotni nie płacą podatków dochodowych, nie płacą składek na ubezpieczenie społeczne, nie kupują towarów, w których jest ukryty podatek pośredni. Praca jest ważnym czynnikiem produkcji. Masowe bezrobocie oznacza niepełne wykorzystanie tego czynnika. Niemożność znalezienia pracy skłania młodych wykształconych ludzi do emigracji zarobkowej. Straty z tym związane widzi się nie tylko w sferze ekonomicznej, ale także w demograficznej. Bezrobocie powoduje pogorszenie stanu zdrowia fizycznego i psychicznego w społeczeństwie - bezrobocie ma duży wpływ na rosnącą liczbę chorób psychicznych, psychosomatycznych i zaburzeń osobowości. Przy długotrwałym bezrobociu wzrasta liczba samobójstw i prób samobójczych. Wzrasta przestępczość wśród bezrobotnych. Bezrobocie sprzyja wzrostowi liczby rozwodów. Młodzi bezrobotni są grupą najbardziej zagrożoną skutkami dezaktywacji zawodowej. To właśnie u nich obserwuje się trwale i groźne społecznie - zmiany w psychice: frustracja, obojętność, zahamowanie rozwoju, osobowości, obniżenie aspiracji edukacyjnych, lęk o przyszłość, w rezultacie prowadzą do alkoholizmu, narkomanii, prostytucji i przestępczości. Bezrobocie ma ujemne skutki dla społeczeństwa. Ma wpływ na rozwój społecznej patologii. Coraz częściej występuje alkoholowa patologizacja populacji bezrobotnych, co poważnie ogranicza szanse na skuteczną pomoc w przezwyciężeniu bezrobocia, które pociąga za sobą m.in.: trudności z zagospodarowaniem wolnego czasu, izolację społeczną, zależność od innych ludzi, poczucie napiętnowania, niepokój o przyszłość, niepewność jutra, ale przede wszystkim kłopoty finansowe, a nawet często ubóstwo i co za tym idzie konieczność częstego korzystania ze świadczeń pomocy społecznej.

Ogółem ze świadczeń pomocy społecznej w 2012 roku skorzystało 688 rodzin. Łączna liczba klientów pomocy społecznej w gminie wyniosła 2367 osób, co stanowi 34,42% ogółu mieszkańców gminy

Porównanie roku bieżącego z ubiegłym ukazuje poniższy wykres, który przedstawia liczbę rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielgim na dzień 30 września (dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielgim).

Najczęstszymi powodami korzystania z pomocy społecznej jest bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz niepełnosprawność.

W 2013 roku podobnie jak w roku poprzednim liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu utrzymała się na poziomie 10, co przedstawia poniższy wykres (dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielgim).

Uzależnienia to znaczący problem zarówno w skali lokalnej, regionalnej, jak również całego kraju. Na terenie naszej gminy dominującym problemem, jeśli chodzi o uzależnienia, jest alkoholizm, albo jak postuluje WHO uzależnienie od substancji typu alkoholowego. To właśnie uzależnienie od alkoholu mieszkańcy naszej gminy uplasowali na drugiej pozycji wśród znaczących problemów.

Alkohol towarzyszy człowiekowi od zawsze. Pojawia się w jego życiu tuż po urodzeniu, a opuszcza go dopiero po śmierci. Powszechny jest zwyczaj świętowania narodzin dziecka alkoholem i żegnanie zmarłego członka rodziny, sąsiada, znajomego kieliszkiem wódki – tzw. stypa. Między narodzinami a śmiercią człowieka istnieje wiele okazji do poprawienia sobie nastroju, dostarczenia wrażeń i wzruszenia przy pomocy alkoholu. Wśród takich uroczystości są: święta kościelne, noworoczne toasty, uroczystości dyplomatyczne, „oblewanie” nowego mieszkania, czy samochodu, randki, wesela, chrzciny. Szczególna rola alkoholu w życiu człowieka sprowadza się do możliwości szybkiej zmiany samopoczucia. Jednak po alkoholu oprócz przyjemnych odczuć, mogą pojawić się też negatywne konsekwencje zdrowotne i społeczne. Nie sposób wymienić wszystkich szkód powodowanych nadużywaniem alkoholu, Nierzadko są krzyki bitych żon i dzieci, są wypadki samochodowe po pijanemu, jest poranny kac, chora wątroba, delirium pełne lęku i halucynacji, samobójstwa i zabójstwa. W wielu przypadkach alkoholizm jest przyczyną dezorganizacji życia rodzinnego. Alkoholizm jest bowiem chorobą całej rodziny. Pociąga za sobą inne formy patologii, np. pojawia się przemoc seksualna, przemoc fizyczna, agresja, problemy finansowe, przemoc psychiczna w domu, problemy w kontaktach z ludźmi, problemy z prawem itp. Zamiast poczucia bezpieczeństwa, zaufania i miłości, rodzina przeżywa lęk i zagrożenie, gniew i wstyd, poczucie krzywdy i poczucie winy. Życie rodzinne zamiast dostarczać oparcia staje się największym obciążeniem i źródłem problemów. Zamiast otwartości i prawdy pojawia się coraz więcej kłamstw, manipulacji i udawania. Rodzina staje się zamknięta swoją tragedią i cierpieniem odizolowuje się od innych. Bardzo często nadmierne picie staje się źródłem trudności finansowych i ograniczenia perspektyw bytowych całej rodziny.

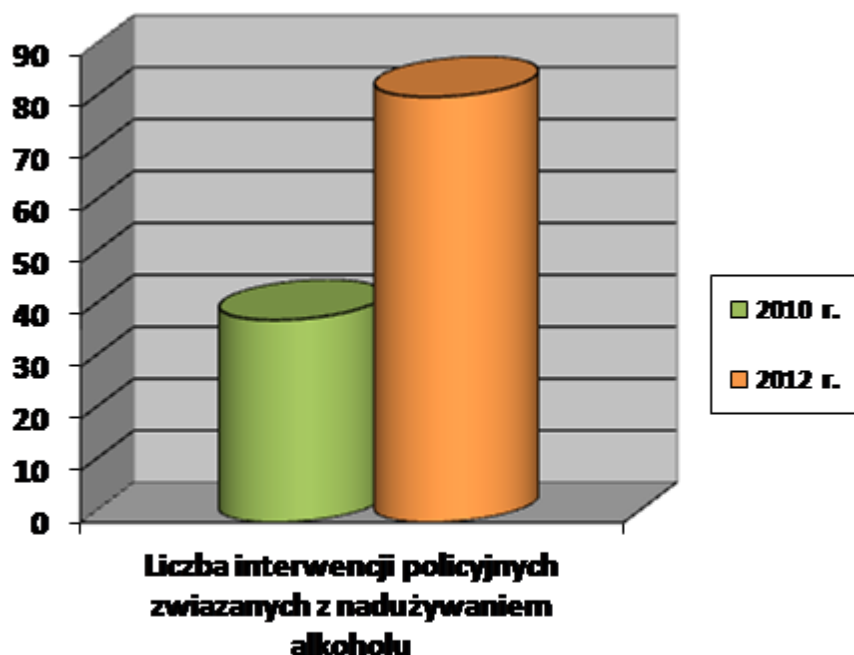
Na szczególną uwagę zasługują dzieci, które wychowują się w rodzinach z problemem alkoholowym. Ich potrzeba ciepła, bezpieczeństwa, a nawet zwykłej codziennej opieki pozostaje często niezaspokojona. Dzieci bardzo często nie mają wzorca do prawidłowego ukształtowania samego siebie. Uzależnienie rodzica stanowi dla dziecka źródło wielu traumatycznych przeżyć. Atmosfera domu rodzinnego, budzi w nim przerażenie i utrudnia prawidłowy rozwój. Dzieci przyjmują role stabilizujące system rodzinny takie jak bohater rodzinny (dziecko wykonujące obowiązki, odnoszące sukcesy, rodzina jest z niego dumna), kozioł ofiarny (dziecko konfliktowe, z którym są różnego rodzaju kłopoty, często to ono uważane jest za problem rodzinny), maskotka (dziecko rozweselające innych, redukujące napięcie pojawiające się w relacjach rodzinnych) niewidzialne (dziecko wycofane uciekające w swój świat marzeń).

W rodzinach, które borykają się z problemem alkoholowym często dzieci nie tylko żyją w poczuciu zagrożenia i przejmują negatywne wzorce postępowania, ale także są częstymi ofiarami przemocy. Przemoc wobec dzieci to nie tylko fizyczne karanie, to także przemoc psychiczna, wykorzystywanie seksualne, niezaspokajanie podstawowych potrzeb dziecka. Dzieci te żyją w atmosferze awantur i konfliktów między rodzicami. Stan ciągłego lęku, stresu, niepewności i nieufności wobec rodziców oraz braku bezpieczeństwa sprawia, że dzieci wytwarzają postawy obronne. Postawa obronna spowodowana urazami, jakich doświadczają charakteryzuje się: nieufnością, obroną przed zmianami. Krzywdzone dzieci czują się opuszczone, winne, mniej wartościowe, bezsilne, nieakceptowane i odrzucone. Następuje zaburzenie postrzegania i rozumienia świata, a doświadczenia przeżyte w dzieciństwie mają wpływ na całe życie.

Spośród działań przestępczych zanotowanych w gminie należy zwrócić szczególną uwagę na te, które dotyczą funkcjonowania rodziny i świadczą o jej dysfunkcjonalności – a co za tym idzie konieczności kompensowania jej braków. Nierzadko pierwszy sygnał o tym, że w rodzinie dzieje się coś złego to wezwanie policji do tzw. „awantury domowej” przez sąsiadów lub uczestników zajścia.

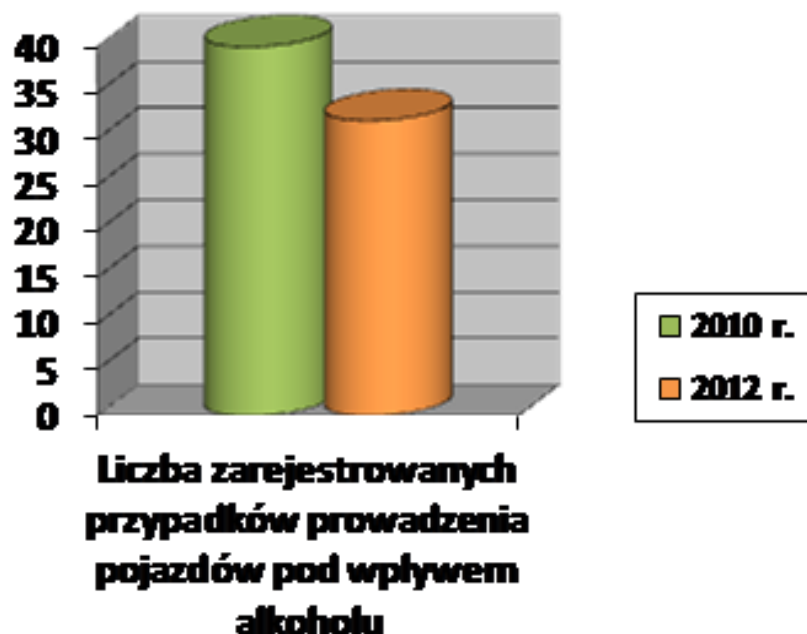
W 2012 roku na terenie naszej gminy odnotowano 82 interwencji domowych w związku z nadużywaniem alkoholu.

Porównanie tych danych z rokiem 2010 ukazuje poniższy wykres, który przedstawia liczbę interwencji policyjnych związanych z nadużywaniem alkoholu(dane z Posterunku Policji w Dobrzyniu nad Wisłą).

Osoby będące pod wpływem alkoholu bardzo często nie biorą odpowiedzialności za swoje działania, nie liczą się z ich konsekwencjami. Tak jest chociażby w przypadku prowadzenia pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości. To dominująca kategoria zarejestrowanych czynów karalnych, w gminie Wielgie, popełnionych pod wpływem alkoholu. Alkohol obniża u kierowcy sprawność psychomotoryczną, sprawność widzenia i skuteczność szybkiego reagowania. Zredukowana zostaje koncentracja i podzielność uwagi, błędnie oceniane są prędkości i odległości innych pojazdów. Alkohol zwiększa poczucie pewności siebie i skłania do wykonywania ryzykownych manewrów na drodze. W konsekwencji nietrzeźwy kierowca stwarza ogromne zagrożenie dla siebie i innych, którzy znajdują się na drodze. W 2012 roku odnotowano 32 przypadków prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości.

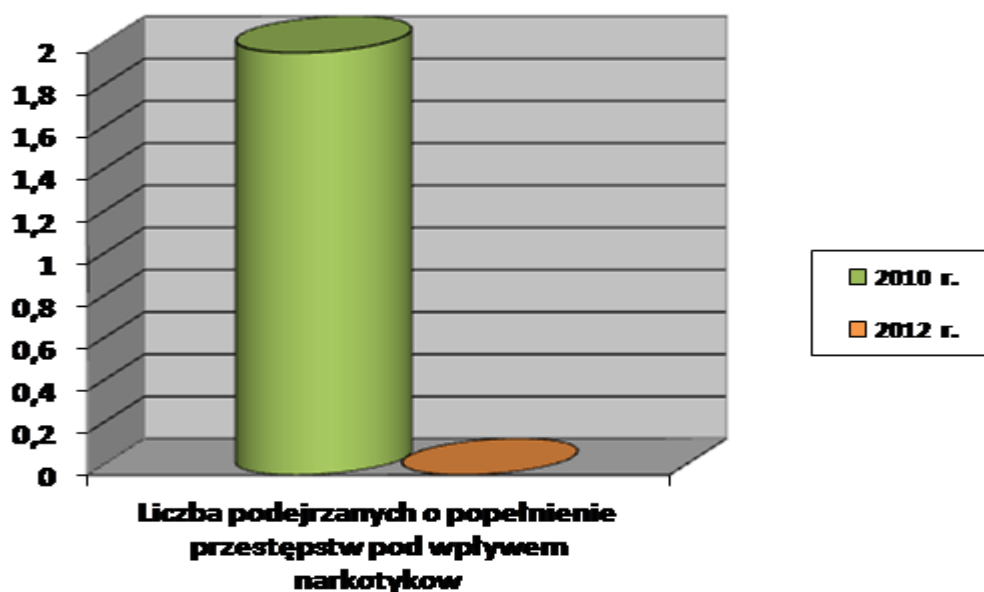
Zjawisko to w porównaniu z rokiem 2010 zmalało, co przedstawia poniższy wykres (dane z Posterunku Policji w Dobrzyniu nad Wisłą).

Obok uzależnień od alkoholu ważnym problemem społecznym jest narkomania. Wg ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii jest to stałe lub okresowe używanie w celach niemedycznych środków odurzających lub substancji psychotropowych, albo środków zastępczych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich.

Skala tego zjawiska wzrasta, obejmując coraz młodsze pokolenia. Z roku na rok pojawiają się na szerszą skalę nowe substancje oraz nowe wzory ich używania.

Problem narkomanii z pewnością nie ominął również naszej gminy, jednak nieliczne są ujawnione przypadki osób mających problem z używaniem substancji psychoaktywnych. W roku 2012 nie wykazano żadnych podejrzanych o popełnienie przestępstw pod wpływem narkotyków, co przedstawia poniższy wykres (z Posterunku Policji w Dobrzyniu nad Wisłą).

Uznając życie mieszkańców, za niezbędny warunek moralnego i materialnego dobra społeczności gminnej organy Gminy Wielgie są zobowiązane podejmować działania zmierzające do ograniczenia oraz zmiany

struktury spożycia napojów alkoholowych, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działanie na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu.

Władze lokalne mają realny wpływ na poziom spożycia alkoholu wśród społeczeństwa poprzez kształtowanie polityki w zakresie dostępności alkoholu. Limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy został ustalony Uchwałą Rady Gminy Nr VI/38/2003 z dnia 29 kwietnia 2003 roku na 45 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i 8 punktów do spożycia w miejscu sprzedaży. W 2012 roku na terenie gminy Wielgie ogółem działało 31 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 25 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz 6 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży. Odbyło się 9 imprez, na których sprzedaż alkoholu wymagała jednorazowego zezwolenia.

Osoby uzależnione to osoby, które potrzebują zmotywowania do zmiany swojego postępowania i podjęcia leczenia odwykowego. Najczęściej zgłaszane są jako nadużywające alkohol przez policję, członków rodziny, pracowników socjalnych. Osobom tym udzielane jest wsparcie, informacje o skutkach choroby alkoholowej oraz możliwościach leczenia w placówkach leczenia odwykowego oraz informacje dotyczące procedury zobowiązania do leczenia. W 2012 roku członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wielgim przeprowadzili rozmowy z 12 osobami. Do punktu informacyjnego zgłosiło się 20 osób. W ubiegłym roku do sądu skierowany został 1 wniosek o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego wobec osób z problemem alkoholowym, a 2 osoby uzależnione od alkoholu zgłosiły się na leczenie dobrowolnie.

Diagnozę stanu problemów w gminie Wielgie przedstawiono na podstawie danych uzyskanych z Posterunku Policji w Dobrzyniu nad Wisłą, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielgim, z dokumentacji Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wielgim, Powiatowego Urzędu Pracy w Lipnie oraz Diagnozy lokalnych problemów społecznym przeprowadzonej przez Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych z Warszawy.

Rozdział 4. Cele programu

Cele ogólne:

- 1) zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych;
- 2) zmniejszanie rozmiarów problemów już istniejących;
- 3) podwyższanie kompetencji i innych zasobów niezbędnych do radzenia sobie z problemami zażywania środków uzależniających.

Cele szczegółowe:

- rozpoznawanie specyfiki problemów uzależnień na terenie gminy oraz potrzeb lokalnego środowiska w zakresie pomocy w ich rozwiązywaniu;
- ograniczenie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych;
- wdrażanie różnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży adekwatnych do istniejących na terenie gminy Wielgie problemów alkoholowych oraz skali zagrożenia narkomanią;
- zmniejszenie rozmiaru szkód jakie doznają młodzi ludzie w związku z sięganiem po alkohol, narkotyki;
- ochrona dzieci i młodzieży przed wchodzeniem w kontakty z substancjami psychoaktywnymi, uzależnieniem się;
- organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży szczególnie z grup ryzyka;
- poszerzenie dostępności i skuteczności metod rozwiązywania problemów związanych z nadużywaniem alkoholu, narkotyków oraz przemocy w rodzinie;
- promocja zdrowego stylu życia i promocja zdrowia psychicznego;
- kształtowanie postaw prozdrowotnych;
- zwiększenie ilości osób podejmujących leczenie we wczesnej fazie choroby alkoholowej;

- zwiększenie stabilności i bezpieczeństwa środowiska rodzinnego, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- wzrost wiedzy mieszkańców na temat negatywnych skutków konsekwencji sięgania po środki uzależniające; kształtowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki problemowej;
- rozwijanie nowych poprawnych zachowań i postaw mieszkańców gminy Wielgie w sytuacjach związanych z alkoholem, narkotykami oraz następstwami ich nadużywania;
- przeciwdziałanie takiemu zjawisku jakim jest wykluczenie społeczne;
- niwelowanie naruszeń prawa na rynku alkoholowym w szczególności prawa zakazującego sprzedaży napojów alkoholowych osobom małoletnim poprzez zwiększenie kontroli punktów sprzedaży alkoholu;
- budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu i narkotyków.

Rozdział 5.

Lokalna lista zasobów - realizatorzy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
2. Pełnomocnik Wójta Gminy ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
3. Punkt informacyjny dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin działający przy GOPS w Wielgiem;
4. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem;
5. Punkty konsultacyjne dla osób z problem alkoholowym oraz ich rodzin, działające w miarę potrzeb;
6. Zespół interdyscyplinarny;
7. Placówki oświatowe: Zespół Placówek Oświatowych w Wielgiem, Szkoła Podstawowa w Czarnem, Szkoła Podstawowa w Zadusznikach;
8. Świetlice profilaktyczno – wychowawcze w Wielgiem, Czarnem, Zadusznikach;
9. Komenda Powiatowa Policji w Lipnie, Posterunek Policji w Dobrzyniu n/Wisłą;
10. Ośrodek Szkolenia Kierowców „EKSPERT”;
11. Ośrodki zdrowia w: Wielgiem, Czarnem, Zadusznikach;
12. Kościoły parafialne w: Wielgiem, Czarnem i Zadusznikach.

Na terenie gminy nie działa żadna specjalistyczna placówka leczenia odwykowego. Osoby podejmujące leczenie mogą korzystać, m. in. ze świadczeń Poradni Odwykowej w Lipnie, Całodobowego Oddziału Terapii Uzależnień od Alkoholu przy Samodzielnym Publicznym Zespole Opieki Zdrowotnej w Radziejowie, Oddział Odwykowy Całodobowy w Czerniewicach oraz Przychodni Terapii i Uzależnienia od Alkoholu i Współzależnienia przy Zespole Przychodni Specjalistycznych we Włocławku.

Rozdział 6.

Adresaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

1. Dzieci i młodzież (w tym z rodzin dysfunkcyjnych, patologicznych bądź zagrożonych patologią);
2. Rodzice;
3. Kadra pedagogiczna szkół i przedszkola;
4. Pracownicy socjalni;
5. Pracownicy służby zdrowia;
6. Sprzedawcy napojów alkoholowych;
7. Kierowcy i kandydaci na kierowców;
8. Pozostała społeczność lokalna.

Rozdział 7.

Źródła i zasady finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Wielgie

1. Środki finansowe na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii pochodzą z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

2. Wydatki na realizację zadań własnych gminy wynikające z niniejszego programu ujmuje się corocznie w planie budżetu gminy w dziale 851 – ochrona zdrowia, rozdziały 85153 – zwalczanie narkomanii i 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi.

3. Dysponentem w/w środków jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgim realizujący z pełnomocnictwa Wójta Gminy Wielgie zadania zgodnie z przyjętym Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii oraz preliminarzem wydatków stanowiącym załącznik do niniejszego programu.

Rozdział 8.

Zadania Gminnego Programu w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii

Zadanie 1.

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacji dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem, współuzależnionych oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

1. Działalność punktu informacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin.
2. Działalność punktów konsultacyjnych w miarę potrzeb.
3. Wsparcie finansowe działalności Telefonicznego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” oraz rozpowszechnianie informacji na ten temat
4. Popularyzowanie informacji o telefonie zaufania: „Pomarańczowa linia” dla rodziców dzieci, które używają narkotyków.
5. Współdziałanie z placówkami służby zdrowia oraz z innymi instytucjami świadczącymi pomoc w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych, współuzależnionych, dzieci z rodzin patologicznych oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
6. Podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się profilaktyką uzależnień, członków GKRPA, pełnomocnika, realizatorów szkolnych programów profilaktycznych.

Zadanie 2.

Udzielanie pomocy rodzinom, w których występują problemy uzależnień, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

1. Monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, poinformowanie o tym odpowiednich służb.
2. Podejmowanie czynności wobec osób z problemem alkoholowym poprzez:
 - prowadzenie rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego przez osoby mające problem z uzależnieniem,
 - finansowanie badań wykonywanych przez biegłych sądowych w celu wydania opinii o stopniu uzależnienia,
 - sporządzanie wniosków do Sądu Rejonowego w Lipnie w celu ustalenia sposobu leczenia odwykowego,
 - świadczenie pomocy organizacyjnej osobom uzależnionym w okresie podjętego leczenia.
3. Koordynowanie działań dotyczących pomocy osobom uzależnionym oraz ich rodzinom przez współpracę z Policją, GOPS, przedstawicielami służby zdrowia, kuratorem.
4. Informowanie osób uzależnionych oraz członków ich rodzin o możliwościach uzyskania pomocy psychospołecznej i prawnej.

Zadanie 3.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

1. Diagnozowanie zjawisk występowania problemów uzależnień na terenie gminy.
2. Prowadzenie świetlic profilaktyczno – wychowawczych w Wielgim, Czarnem i Zadusznikach, których głównym zadaniem jest profilaktyka wszelkiego rodzaju uzależnień skierowanych nie tylko do dzieci z grup ryzyka, ale również nim zagrożonych.
3. Prowadzenie działań profilaktycznych wobec dzieci i młodzieży w tym:
 - wspieranie alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież,
 - wspieranie lokalnych imprez promujących zdrowy, trzeźwy styl życia,
 - finansowanie przedstawień i programów profilaktycznych dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjum z terenu gminy Wielgie,
 - dofinansowanie programów oraz imprez zawierających treści profilaktyczne dotyczące uzależnień kierowanych do dzieci, młodzieży m.in. z rodzin zagrożonych patologią, alkoholizmem,
 - organizowanie pogadanek na temat uzależnień dla dzieci i młodzieży szkolnej,
 - dofinansowanie szkoleń, kursów w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów,
 - zorganizowanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin alkoholowych i zagrożonych patologiami połączonego z zajęciami profilaktycznymi.
4. Zakup materiałów niezbędnych do realizowania przedsięwzięć programu.
5. Promowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież, poprzez wspieranie imprez sportowych, kulturalnych, edukacyjnych i zdrowotnych.
6. Podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym skierowanych do rodziców – prelekcje dotyczące uzależnień wśród młodzieży i dorosłych, „wywiadówka profilaktyczna”.
7. Podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców i bezpieczeństwa w miejscach publicznych w tym:
 - prorowadzenie działań edukacyjnych wśród kierowców i kandydatów na kierowców z wykorzystaniem materiałów edukacyjnych,
 - nawiązanie współpracy z policją w celu zwiększenia liczby kontroli kierowców pod względem trzeźwości oraz dystrybucja materiałów edukacyjnych,
 - wdrażanie wspólnie z policją działań, które zmniejszą zjawisko spożywania napojów alkoholowych na terenie kąpielisk znajdujących się na terenie gminy.
8. Aktywny udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych i edukacyjnych dotyczących alkoholu, narkotyków i przemocy.
9. Wspieranie organizowanych sympozjów, konkursów, happeningów i innych imprez promujących zdrowy styl życia wolny od nałogów.
10. Objęcie zajęciami edukacyjnymi grupy osób i zawodów realizujących zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii,
11. Prowadzenie medialnego systemu informacji o działaniach podejmowanych na terenie gminy w zakresie i przeciwdziałania uzależnieniom poprzez umieszczanie informacji w lokalnej gazecie.

Zadanie 4.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami pożytku publicznego w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Zadanie 5.

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

1. Opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych - - zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy.
2. Kontrola placówek handlowych w zakresie przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości.
3. Cofanie zezwoleń w przypadku nieprzestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi, a w szczególności sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym oraz powtarzającego się w miejscu sprzedaży lub najbliższej okolicy zakłócenia porządku publicznego zgodnie z art. 14 i 15 ustawy.
4. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu wyegzekwowanie konsekwentnego przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości dotyczących zasad obrotu napojami alkoholowymi.

Rozdział 9.

Zadania i zasady wynagradzania członków Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

I. Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy:

- a) inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
- b) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- c) opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych - zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy,
- d) kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży.

II. Ustala się następujące zasady wynagradzania Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

1. Przewodniczącemu oraz członkom komisji, za wyjątkiem pracowników zatrudnionych na umowę o pracę w Urzędzie Gminy, GOPS przysługuje wynagrodzenie w wysokości – 70 zł brutto za:

- a) udział w posiedzeniu Komisji
- b) udział w czasie rozmów z osobami wezwanymi
- c) udział w kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

2. Warunkiem otrzymania wynagrodzenia jest sporządzenie protokołu oraz podpisanie listy obecności.

3. Rezygnację z przysługującego wynagrodzenia należy złożyć na piśmie.

4. Wynagrodzenie w kwocie 70 zł dla członka komisji stanowi wynagrodzenie dzienne bez względu na ilość odbytych posiedzeń i wyjazdów.

5. Przewodniczącemu oraz członkom komisji należy się zwrot kosztów podróży, jeżeli wyjazd związany jest z realizacją gminnego programu.

Rozdział 10.

Postanowienia końcowe

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2014 rok obejmuje działania służące realizacji pięciu podstawowych zadań własnych gminy, które są nakierowane na zmiany postaw w społeczności lokalnej, a w szczególności wśród dzieci i młodzieży.

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży,

- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13[1] i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Niniejszy program jest dokumentem otwartym na modyfikacje i nowe propozycje na każdym etapie jego realizacji, w zależności od potrzeb, możliwości finansowych i organizacyjnych.

PRELIMINARZ WYDATKÓW**Rozpisany wg zadań określonych w Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2014.**

Lp	Zadanie do realizacji	Przedsięwzięcia w ramach zadań	Kwota (w zł)
Wydatki na zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi			
I	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacji dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.	1.Tworzenie warunków do bieżącej działalności punktu informacyjnego i GKRPA	200
		2.Działalność punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin zgodnie z potrzebami	4.000
		3.Szkolenia z zakresu problematyki profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami.	800
		4.Opłata składki na działalność Telefonicznego pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”.	400
		5.Rozpowszechnianie informacji o telefonach zaufania „Niebieska Linia” i „Pomarańczowa linia	bez kosztów
		RAZEM	5.400
II	Udzielanie pomocy rodzinom, w których występują problemy alkoholowe lub narkomania a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie.	Podejmowanie interwencji w indywidualnych sprawach mieszkańców związanych z problemem uzależnienia. Prowadzenie rozmów przez członków GKRPA z osobami zgłoszonymi jako nadużywające alkoholu. Kierowanie wniosków do sądu o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego.	1.000
		Pokrycie kosztów badania biegłych orzekających o przedmiocie uzależnienia	1.000
		RAZEM	2.000
III	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.	1.Finansowanie działalności świetlic profilaktyczno-wychowawczych działających przy szkołach w Wielgiem, Czarnem, Zadzusznikach.	35.000
		2.Pokrycie kosztów wypoczynku letniego połączonego z zajęciami edukacyjnymi na temat uzależnień dla dzieci uczęszczających do świetlic profilaktyczno-wychowawczych.	10.000
		3.Dofinansowanie działalności sportowo – kulturalnej jako alternatywnej formy trzeźwego i bezpiecznego spędzania wolnego czasu	3.000
		4.Finansowanie programów, spektakli, imprez profilaktycznych, sympozjum dla dzieci i młodzieży szkolnej.	3.500

		5.Udział w kampaniach profilaktycznych	2.000
		6.Działania edukacyjne skierowane do sprzedawców napojów alkoholowych – dystrybucja zawieszek i ulotek.	bez kosztów
		7.Podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym skierowanym do rodziców np. „wywiadówka profilaktyczna”.	bez kosztów
		8.Prowadzenie działań edukacyjnych wśród kierowców - skierowane do kierowców dystrybucja materiałów edukacyjnych np. ulotek, licznika trzeźwości.	bez kosztów
		Zakup broszur, ulotek, plakatów, publikacji, prenumerata o tematyce uzależnień.	200
		Szkolenia	300
		RAZEM	54.000
IV	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu narkomanii	Wspieranie takich podmiotów poprzez: - przekazywanie materiałów edukacyjnych, - promowanie działań w mediach i na stronie internetowej gminy Wielgie.	100
		RAZEM	100
V	Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego	1.Opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych	3.000
		2.Kontrola placówek handlowych w zakresie przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości	600
		RAZEM	3.600
VI	Inne zadania	Wynagrodzenie pełnomocnika, delegacje, różne opłaty i składki.	27.291
Wydatki na zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii			
I	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacji dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od narkotyków.	Podejmowanie działań w stosunku do osób uzależnionych od narkotyków w celu zmotywowania ich do podjęcia leczenia. Współpraca z placówkami służby zdrowia oraz z innymi instytucjami w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od narkotyków.	bez kosztów
		Świadczenie pomocy organizacyjnej osobom uzależnionym od narkotyków w okresie podjętego leczenia i rehabilitacji (współpraca z GOPS).	bez kosztów
		Dofinansowanie szkoleń i kursów w zakresie pracy z osobami uzależnionymi i osobami zagrożonymi uzależnieniem od narkotyków.	200
		RAZEM	200
II	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej	Informowanie osób uzależnionych od narkotyków oraz członków ich rodzin o możliwościach uzyskania pomocy psychospołecznej i prawnej. Koordynowanie działań dotyczących pomocy osobom uzależnionym od narkotyków oraz ich rodzinom przez	bez kosztów

		współpracę z Policją, GOPS, przedstawicielami służby zdrowia, kuratorem społecznym, prawnikiem. Podejmowanie interwencji w indywidualnych sprawach mieszkańców związanych z problemem narkomanii.	
III	Prowadzenie profilaktycznej działalności i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.	Finansowanie programów, spektakli, imprez profilaktycznych, symposium dla dzieci i młodzieży szkolnej.	2.500
		Udział w kampaniach profilaktycznych na rzecz walki z narkomanią.	
		Zakup broszur, ulotek, plakatów, publikacji, prenumerata o tematyce uzależnienia od narkomanii.	200
		RAZEM	2.700
IV	Wspomaganie działań instytucji, stowarzyszeń pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów narkomanii	Wspieranie takich podmiotów poprzez: - przekazywanie materiałów edukacyjnych, - promowanie działań w mediach i na stronie internetowej gminy Wielgie.	100
		RAZEM	100
R A Z E M plan wydatków			95.391

Uzasadnienie

Uzasadnienie do Uchwały Nr XXXIV/265/2013 z dnia 04 grudnia 2013 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2014.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz działań mających na celu przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2014 został opracowany zgodnie z obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie gminy Wielgie. Program jest kontynuacją zadań realizowanych w latach poprzednich. W sposób kompleksowy określa lokalne propozycje działań w zakresie zadań własnych, obejmujących profilaktykę oraz minimalizację szkód społecznych, wynikających z nadużywania alkoholu oraz narkotyków.

W związku z powyższym podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2014 jest zasadne.

Przewodniczący Rady Gminy

Halina Sztyпка